

מעשים גדולים

שיחת הרה"ג זלמן ברוך מלמד לפרשת פנחס

אליך ה' נפשי אשא • שנאו רע • זה כלל גדול בתורה • והשב את העבודה
• העושה תפלתו קבע • ממזרח שמש עד מבואו • בואו שעריו • בין המצרים

אליך ה' נפשי אשא

נאמר בפרשה:

פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן השיב את חמתי מעל בני ישראל... לכן אמר:
הנני נתן לו את בריתי שלום. והיתה לו ולזרעו אחריו ברית כהנת עולם (כה,

יא-ג).

אנחנו מבינים מן הפסוקים הללו שפנחס לא היה אמור להיות כהן, משום שהקב"ה
קידש את אהרן ובניו להיות כהנים, ורק מי שנולד להם בהמשך נהיה כהן. פנחס הוא
נכד של אהרן ונולד לפני המעמד הזה ולכן הוא לא היה אמור להתקדש לכהונה. וכאן
הוא זכה לכהונה, למרות שלא היה אמור, ולא לסתם לכהונה אלא לכהונת עולם.
הספרי אומר, לפי פירוש המלבי"ם, שרוב הכהנים הגדולים היו מבני פנחס: שמונים
כהנים בבית שני, ורוב הכהנים הגדולים בימי בית ראשון. כלומר, פנחס זכה למדרגה
גבוהה מאוד.

לכאורה מדרגה זו צריכה להיות מדרגה סגולית, מצד הנשמה, ולא בעקבות מעשה
כלשהו שהאדם עושה. כמו שהבחירה בעם ישראל או בכהנים לא הייתה בעקבות

מעשה כלשהו, אלא מינוי לפי הסגולה הפנימית שהקב"ה טבע בעם ישראל ובכהנים. אדם מישראל שיהיה צדיק וקדוש מאוד – הוא לא יהפוך להיות כהן. מדוע כאן זוכה פנחס למהפכה סגולית והוא נהיה כהן, וגם בניו לדורות נהיים כהנים ואפילו כהנים גדולים. הזוהר עונה שנדב ואביהו שהיו אמורים להיות כוהנים נתעברו בפנחס. נשמותיהם של נדב ואביהו כביכול פרחו באוויר אחרי שהם מתו כאשר הקריבו קטורת זרה – ופנחס זכה בסגולה שלהם.

בעומק הדברים, אנחנו רואים שמעשה אחד שאדם עושה במסירות נפש עצומה – יוצר בו ממש מהפכה, הוא נהיה אדם אחר לגמרי, הוא נהיה כהן, עם נשמה של נדב ואביהו. אולי אפשר ללמוד מזה, שהנכונות לעשות פעולה כזו של מסירות מוחלטת לרצונו של ה' – עושה מהפכה. פנחס מקנא קנאה, ומתוך הקנאה הזו הוא מוסר את נפשו ממש בפועל, וזה מחולל מהפכה בנשמה שלו. כמובן שקנאות צריכה תמיד להיות קנאות כזו שגורמת לכפרה על ישראל. הרי יכולה להיות קנאות לא נכונה, קנאות שלא עוצרת מגיפה. אבל קנאות כאשר היא נכונה – היא עושה מהפכה. וזה לא צריך להיות דווקא על ידי אירוע מיוחד כמו אצל פנחס. על דרך הדוגמא, גם אדם שמקבל על עצמו לעשות את רצון ה' במלואו, בהתמסרות גדולה מאוד – הוא משתנה.

שנאו רע

ובהמשך הפרשה: 'צרור את המדינים והכיתם אותם, כי צררים הם לכם...' (יז, יח). מה זה אומר, 'לצרור את המדינים' – עדיין לא נאמר לנקום את נקמת בני ישראל במדיינים, אלא פשוט לשנוא אותם. משהו רוחני, עוד לא ביצוע בפועל. אחר כך יש ציווי נפרד על המלחמה במדין. זאת אומרת שיש גם צד רוחני למלחמה.

עוד אומר המדרש, המובא באור החיים, ש'צרור את המדינים' מלמד אותנו דין יוצא דופן. בכל המלחמות יש לנו כלל: 'כי תצור אל עיר ימים רבים... לא תשחית את עצה' (דברים כ, יט). איסור 'בל תשחית'. אתה הולך למלחמה באנשים אבל אל תהרוס את העיר ואת העצים. אדרבה, כשמנצחים את האויבים 'ואכלת שלל אויביך'. אבל כאן,

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 3

במלחמת מדין, התורה אומרת להרוס את הכל: את המעינות, את הבתים, את העצים. וזה הפירוש של לצרור אותם לפי המדרש. הדבר תמוה לכאורה, למה כאן התורה מבטלת את האיסור של 'בל תשחית'. ומסביר אור החיים על פי המשך הפסוק, שכיוון שישראל נכשלו על ידי בנות מדין, והם נצמדו אליהם מתוך תאוה, התפתחה בהם תאוה שלילית מאוד וקשר רוחני אל המדינים. לכן, כדי לבטל את התאוה הזו, צריך לעשות מהפכה ולבטל את כל מה שקשור לתאוה הזו. שוב, התיקון הוא תיקון נפשי, תיקון בלב.

ישראל התאוה לתאוה שלילית – אז הם צריכים עכשיו לצרור את התאוה הזו, לשנוא את הקלקול הזה, לאבד את כל מה שקשור אל הקלקול הזה. אין מטרה להרוס את העצים והאבנים, המטרה היא לעשות מהפכה בנפש. כל עוד אדם לא השתחרר מהתאוה, גם אם הוא מחליט שהוא לא רוצה לחזור ולעשות את הדבר הזה – עדיין החטא לא התכפר לו במלואו, כי התאוה נמצאת אצלו בלב. התיקון השלם הוא שהלב לא ימשך יותר, שהלב לא ירצה עוד להיכשל. להפוך את הלב לגמרי עד כדי כך שמתפתחת שנאה לאותו הקלקול. שהלב רוצה להתרחק מכל מה שמביא חו"ח לעשות נגד רצון ה'. זו המצווה של 'צרור את המדינים'. שהלב יהיה נקי, עבודת הלב. אחר כך יש מצווה נוספת, נקום את נקמת בני ישראל מאת המדיינים, אך ראשית כל הדברים מתחילים מהלב.

אדם צריך שהלב שלו יהיה לב טהור. ואיך מגיעים לזה – על ידי התבוננות. כאשר אדם מתבונן, כמה מתוק זה לעשות את רצון ה', כמה זה מיוחד וגדול. בסעודה שלישית שרנו את דברי אור החיים על מתיקות התורה. צריך לעורר את הלב להרגיש את המתיקות של הטוב הזה. וכשמרגישים את המתיקות של הטוב, באופן טבעי, אדם ירגיש את הלא-נעים שברע. הוא מתעורר למאוס ברע, במה שהוא לא רצונו של הקב"ה. אני מדגיש, שצריך למאוס במה שהוא לא רצונו של הקב"ה, אבל לא צריך למאוס בדברים הגשמיים עצמם. אדם יכול לאכול לתאוה – וזה חיסרון גדול מאוד, אבל את אותו האוכל הוא יכול לאכול לשם שמיים – וזה יהיה דבר גדול מאוד. אותה פעולה יכולה להיות פעולה קדושה, או חלילה וחס להפך. כל הנאות העולם יכולות

להיות גם לשם שמיים בקדושה. לכן לא צריך לשנוא את המעשה, אלא את מה שמרחיק אותנו מריבונו של עולם שאנחנו כל כך רוצים את קרבתו.

אני רוצה שנגיל את עצמנו שהדברים האסורים לא רק שאסור לנו לעשות אותם אלא שהם פשוט מלכלכים אותנו. מה שהקב"ה אמר לא לעשות – זה מזוהם, זה מלכלך את הנפש, זה עושה את הנפש מקולקלת. ומי רוצה נפש מקולקלת – כל אדם רוצה להיות שלם. זו הבריאות. להימשך לדברים לא טובים זו לא תכונה בריאה של הנפש. אנחנו צריכים להבין שהפעולה הזו היא לא לכבודנו, היא נגד הטבע שלנו. את העבודה הזו אנחנו צריכים לפתח.

דבר נוסף שאני חוזר עליו הרבה הוא שהלב צריך להיות מלא באהבת ה', וכך דברים אחרים לא ממלאים אותו. ואיך עושים את זה – שוב, עובדים ומתבוננים בטוב ה', בגדולת ה', בתורה, בקדושת עם ישראל, בקדושת ארץ ישראל. הלב יכול להיות ממש מלא באהבה ומשיכה אליהם, אל כל הדברים החשובים הללו, עד כדי כך שאין מקום לדברים אחרים, יש מאיסה כלפיהם, הם פוגעים. את זה אנחנו לומדים מהציזיון 'צור את המדינים'.

זה כלל גדול בתורה

המשך הפרשה עוסק בקרבנות. התורה מלמדת אותנו שצריכים להביא בכל יום ויום קרבן תמיד, 'את הכבש אחד תעשה בבקר ואת הכבש השני תעשה בין הערבים' (כח, ד). המהר"ל בנתיב אהבת הרע מביא מדרש שהובא בהקדמה לחיבור עין יעקב, וזו לשונו:

בן זומא אומר: מצינו פסוק כולל יותר, והוא 'שמע ישראל' (דברים ו, ד). בן ננס אומר: מצינו פסוק כולל יותר, והוא 'ואהבת לרעך כמוך' (ויקרא יט, יח). שמעון בן פזי אומר: מצינו פסוק כולל יותר, והוא 'את הכבש אחד תעשה בבקר'. עמד ר' פלוני על רגליו ואמר: הלכה כבן פזי, דכתיב: 'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו – וכן תעשו' (שמות כה, ט).

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 5

צריך להבין את הדבר הזה. 'שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד' זהו בוודאי פסוק שהוא כלל גדול בתורה. אדם מקבל עליו עול מלכות שמיים, וממילא הוא מקבל עליו את עול כל המצוות. לכן זה פסוק כולל מאוד. בקבלת עול מלכות שמיים האדם אומר שהוא רוצה לקבל על עצמו את עול מלך כל העולם, אלוקי ישראל, אז זה כלל שכולל את כל המצוות, כולל 'ואהבת לרעך כמוך'.

הדעה שניה, של בן ננס, אומרת ש'ואהבת לרעך כמוך' זה כלל כולל יותר מאשר שמע ישראל. איך זה ייתכן, מה המשמעות שבן ננס רואה במצוות 'ואהבת לרעך כמוך' כלל גדול יותר משמע ישראל? צריך להסביר, שהחידוש המיוחד של הפסוק הוא שצריך לאהוב את הרע כמו שאני אוהב את עצמי, 'כמוך'. ומדוע – כי אתה והוא זה אותו דבר. אל תסתכל עליו כמישהו אחר, משום שמה שמשותף לכל ישראל זו הסגולה האלוקית, הנשמה האלוקית שבתוכם, ונשמה הזו מאחדת את כולנו. רק מתוך ההכרה שלכל אדם יש ניצוץ אלוקי ניתן להגיע ל'ואהבת לרעך כמוך'. זו הבנה שדורשת מהאדם להכיר גם את עצמו כאדם עם נשמה אלוקית. וכאשר אתה מכיר את עצמך, את העומק שלך, אז אתה יודע גם מה היעוד שלך. אם יש לי פנימיות כזו, צלם אלוקים, אז ענייני בעולם הוא להוציא את ההופעה האלוקית שבי מהכוח אל הפועל. זה מה שטוב לי, זה המצב השלם והנכון ביותר עבורי. כך אדם מגיע לקיים את כל התורה.

ומדוע זה כלל גדול יותר מ'שמע ישראל' – כיוון שיש כאן התחלה שהיא לא באה מבחוץ אלא מבפנים. ב'שמע ישראל' יש קבלה של עול מלכות שמיים, אבל ב'ואהבת לרעך כמוך', אני מוצא בתוכי את הנקודה הפנימית שמשתפת ביני ובין החבר שלי, וכך מתוך תוכי אני מגיע לקיום המצוות. זה עוד צד של הסתכלות שהוא גדול יותר לדעת בן ננס.

והשב את העבודה

בא שמעון בן פזי ודרש כלל חדש: 'את הכבש אחד תעשה בבקר'. למה הכלל הזה כולל את כל התורה, ובהמשך המדרש עומד ר' פלוני על רגליו ומודה לו שאכן זהו

הכלל היותר גדול מכל הכללים שאמרנו לפני כן! אנחנו מוכרחים להסביר את הדבר הזה.

מסביר המהר"ל: הכלל הוא הקביעות. בכל בוקר מקריבים את קרבן התמיד, התמידות הזו היא סימן לכך שהדבר שאתה עושה הוא דבר אמיתי ששייך לך. פעולה שאדם עושה פעם אחת, במקרה – זה חיצוני לו. אבל מה שהאדם עושה תמיד – זו פעולה שמביעה את עצמותו, זה הוא. כאשר עם ישראל מקריב קרבן תמיד, זה מראה שהוא נמצא בחיבור קבוע אל ריבונו של עולם. זה יסוד בעבודת ה', הקביעות.

ר' פלוני, שמחזק את דברי שמעון בן פזי, מביא את הפסוק 'ככל אשר אני מראה אותך את תבנית המשכן ואת תבנית כל כליו – וכן תעשו'. למה הפסוק הזה מחזק את הכלל של 'את הכבש אחד תעשה בבקר'. אני רוצה להסביר שלקרבן התמיד יש עוד מעלה גדולה. קרבן התמיד הוא הקרבן שמחבר את כל ישראל יחד. עם ישראל לא נמצאים כל הזמן בבית המקדש, כל אחד יושב בעירו ובמקומו. כהן אחד בירושלים מביא קרבן בשם כל ישראל באשר הם, הקרבן הזה מאחד את כולם, בקרבן הזה כלל ישראל עובדים את ה' ביחד, לא כל אדם פרטי עובד את ה' לבדו. הכלל הזה מדגיש דבר חשוב נוסף: תדע לך, שהכלל הגדול בתורה הוא לא בעבודת ה' הפרטית שלך, אלא שתדע שאתה חלק מכל הכלל כולו, ואתה עובד את ה' כחלק מהכלל. כך העבודה היא עבודה שלמה, עבודה גדולה.

עבודת בית המקדש היא זו שמחברת את כל ישראל, והיא מעצימה מאוד מאוד את כל המעשים הפרטיים של כל אחד ואחד. כל מצווה שאדם עושה, תרי"ג מצוות תלויות בה, משום שהוא לא עושה את המצווה הזו רק בפני עצמה, הוא עושה אותה כחלק מרצונו של ה' שמתבטא במעשה זה. לכן המצווה שלו לא מבטאת רק את השייכות לפעולה הזו אלא את היותו עובד ה'. פה זה מתגלה במעשה הזה שהוא חלק מכל תרי"ג המצוות. לכן אנחנו אומרים שבכל מצווה יש תרי"ג מצוות הכלולות בה. לכל מצווה יש צבע מיוחד משלה שמשפיע על כל המצוות. כך נראית עבודת ה'.

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 7

של כלל, עבודת בית המקדש. כל אחד פועל ומוסיף את הצבע שלו, והוא יודע שהוא פועל כחלק מהכלל כולו.

אם כן עבודת התמיד היא עבודה כללית שמשפיעה על כלל ישראל, והיא קבועה. שני הדברים הללו: הקביעות והכלליות, הם אלו שהופכים אותה לכלל הגדול בתורה. קרבן התמיד שאנחנו מדברים עליו בטל בי"ז בתמוז, ובטלה מרכזיותו וחשיבותו הגדולה של הקרבן הזה. בטלה לנו העבודה הכללית והקשר הקבוע של הכלל אל ריבונו של עולם, לכן אנחנו כל כך מתפללים להחזרתו במהרה.

העושה תפילתו קבע

דיברנו על עניינה של הקביעות. לכאורה אם אתה קבוע אתה חוזר על עצמך כל הזמן, ולא משתנה. אנשים היום רוצים כל הזמן לשנות – את המנגינות, את הזמנים, את המקום. לא יכולים להישאר באותו מקום זמן ממושך. צריכים כל הזמן ריגושים חדשים, אווירה חדשה. האמת שאין סתירה בין קביעות ובין התחדשות. בעבודת ה' יש קרבן התמיד ויש גם התחדשות מתמידה. אסור לאדם להישאר באותו מקום, הוא צריך כל הזמן להתקדם. לא צריך לשנות את המעשים, צריך לשנות את הכוונה שבמעשים. להשתדל שעבודת ה' תלך ותהיה יותר עמוקה, יותר גבוהה ויותר מרוממת. התפילות הן אותן תפילות אבל התוכן שלהן נהיה יותר עמוק ויותר גדול. יש שכבות של תכנים פנימיים, זו לפנים מזו, וכל הזמן צריך להיות בתהליך של התקדמות. ההתמדה היא ריצה מתמדת כל הזמן – קדימה ולמעלה.

המנגינות הן אלו שנותנות את הקביעות הזו. ברור לכולנו שאם אדם משנה את המנגינה של כל נדרי, זו כבר לא תהיה אותה האווירה, ומי שרגיל למנגינה מסויימת, ופתאום ישנו אותה – לא ירגיש את יום הכיפורים. פעם אחת הייתי במסיבה, ובעל מנגן אחד אמר שאנשים שמדביקים מנגינות שונות ללכה דודי צריכים להבין שאם אתה מחבר מנגינה ללכה דודי היא צריכה להיות מתאימה למילים. לפעמים להכניס מנגינה אחרת זה ממש כלאיים, זה לא מסתדר ביחד. על המנגינות של ימים נוראים אפילו כתוב בספרי הלכה שלא לשנות. אז מה נעשה עם ההתחדשות – נתרומם.

צריך ללמוד להתרומם עם אותן מנגינות ששמעת בראש השנה וביום הכיפורים בשנה שעברה, כשתשמע אותן שוב השנה תתפלל איתן ברמה יותר גבוהה. ולא מדובר רק בימים נוראים שמגיעים פעם בשנה, בכל יום שבת או ראש חודש אין צורך לשנות את המסגרת, צריך לשנות את הנשמה שבתוך המסגרת, את התוכן ואת הרוח, ובהם כל הזמן לעלות.

כולנו מתפללים את אותן מילים בתפילת שמונה-עשרה, אבל כל אחד מתפלל אחרת. אינו דומה אדם פשוט שמתפלל לאדם שלמד את ענייני התפילה, וגם הוא לא דומה לאדם שלמד להתפלל על פי פנימיות התורה. כאשר אדם נמצא בזמן של 'גדלות', תהיה לו תפילה אחרת לגמרי. ודווקא היפה בזה הוא שכל ישראל מאוחדים באותה מסגרת, ואף על פי כן הפנימיות משתנה. בתוכן, ברוח הפנימית – כל אחד מביא את המקום שלו אל התפילה, וככה מופיעה אותה התפילה בכל גווניה הפנימיים דרך כל אחד ואחד מישראל.

בכל אופן, אין פירוש התמידיות לעמוד במקום, צריך להיות קבוע ומתמיד בתהליך של עליה, גם בלי לשנות את המסגרת. צריך לזכור שלא צריכים דברים חיצוניים שיעוררו את הכוונה ואת העולם הפנימי. אדרבה, העיקר צריך לבוא מתוך התעוררות של העולם הפנימי עצמו שמתחדש כל הזמן.

ממזרח שמש עד מבוא

חז"ל אומרים לנו (ברכות כו:) שהתפילות תוקנו כנגד שני דברים: כנגד האבות, וכנגד הקרבנות. במובן מסויים, עבודת הקרבנות היא עבודה מעשית. אדם מביא קרבן לריבונו של עולם, וזה מתקן את הצדדים המעשיים של העולם. כשחכמים אומרים שתקנו תפילות כנגד הקרבנות, אין הכוונה שמכיוון שאין קרבנות אנחנו מתפללים, שהרי אנשי כנסת הגדולה תקנו את התפילות עוד בימי בית שני כשעדיין הוקרבו קרבנות: שחרית כנגד תמיד של שחר, מנחה כנגד תמיד של בין הערבים, וערבית כנגד הקטר חלבים ואיברים. הקרבנות הם העבודה המעשית יותר, והתפילות הן העבודה הנפשית, הרוחנית יותר. כך מסביר הזוהר.

העבודה הנפשית הזו שונה בין תפילה לתפילה, תפילת שחרית אינה דומה לתפילת מנחה. קודם כל מהבחינה החיצונית: אדם קם בבוקר ועומד להתפלל לפני הקב"ה, מתאמץ לקום לתפילה, למרות שנעים מאוד לשכב עוד קצת, לוקח את הכוחות שלו ומשתמש בהם לעבודת ה' – זו הקרבה מיוחדת. בתפילת מנחה, אדם נמצא באמצע העבודה, באמצע היום, ולמרות זאת הוא פונה לריבונו של עולם – זו הקרבה מסוג אחר. ובליילה, הוא כבר עייף ורוצה לנוח – והוא עוצר ומתקשר עם הקב"ה. צריך להתבונן איך בכל מצב שאני נמצא בו אני עובד את ה'. כל שעה וכל מצב והתוכן המיוחד שלו.

ואפשר להסתכל יותר לעומק. היום הוא מין גלגל כזה שהבוקר הוא ההתחלה שלו. אחרי שבליילה ישנים, והשינה היא אחד משישים ממיתה, בבוקר הכול מתחיל מחדש. ומאיפה הכל מתחיל – מריבונו של עולם, הוא ההתחלה של הכול. כלומר, התפילה של הבוקר היא בעצם הכרה שהכול ממנו יתברך, וממנו כל ההויה שלנו. בתפילת מנחה אנחנו מתפללים באופן שונה לגמרי. אנחנו חוזרים ומחברים את היום כולו אליו. ותפילת מעריב היא תפילה מיוחדת במינה. הגמרא אומרת שתפילת ערבית היא תפילת רשות, תפילה למצוינים. כמו שבמבחנים יש שאלת רשות, בונוס למי שידוע הכול. בליילה המציאות מסתלקת, אין הופעות של חיים, כביכול המציאות

בטלה ואז עולים אל מעל המציאות. בתפילת ערבית אנחנו מתחברים אל ריבוננו של עולם לא באותו קשר של הבוקר, מצד היותו מקור הבריאה של העולם. העולם הוא רק אחד מן הנבראים שה' ברא, אך הוא עצמו מעל לכול, מציאותו לא תלויה בנבראים ולא בהיותו הבורא. כלילה התפילה היא אל ה' אלקינו ה' אחד, לא רק בתור הבורא, אלא כאחד שהוא יותר גבוה ועמוק – מעל הכול, בלי להיתלות בבריאה כלל.

כך צריך להתבונן בתפילה. כאשר התפילה נובעת ויוצאת מעומקים פנימיים של הנשמה – היא פועלת. כל תפילה פועלת, וכאשר אדם מתפלל מעומקא דליבא – כגודל הכוונה והחיבור כך תהיה פעולת התפילה.

בואו שעריו

התפילות הקבועות הן כנגד העניין המיוחד של קרבן התמיד. מעל זה יש כמובן את עניינם של החגים. ישנם ימים יוצאים מן הכלל. ועדיין, כלל נקוט בדינו: תדיר ואינו תדיר – תדיר קודם (הוריות ג, ו). שוב, גדולת עניינה של הקביעות.

אני רוצה לקשור את הדברים לנושא הקביעות בשיבה. ככל שיש יותר קביעות בלימוד – כך קניין התורה יותר גדול. קביעות זו לא רק ההתמדה בלימוד, אלא גם הקשר אל מקום מסוים. כמו שאמרו לנו חז"ל ביחס לתפילה (ברכות ז:): – 'כל הקובע מקום לתפילתו אלקי אברהם בעזרו'. קביעות המקום היא ביטוי נוסף לחיבור העמוק אל התפילה, וכך גם אל לימוד התורה. הקביעות של החיבור אל הקב"ה.

אסביר את העניין הזה באופן עמוק יותר. חוץ מהמקום החיצוני הקבוע, צריך להיות גם מקום רוחני קבוע. כאשר אדם נכנס לתפילה הוא צריך לבנות לעצמו מקום בנפש. לשם אתה נכנס כאשר אתה מתפלל ומשם אתה לוקח את כל כוחותיך, ומפנה אותם אל ריבוננו של עולם. כך אתה פונה אליו. נכנס לאיזו מציאות פנימית, רוחנית, חדשה לגמרי.

וכיצד נכנסים אל המקום הזה שבנפש – אומרים לנו חז"ל (שם ח): שאדם צריך להיכנס לבית הכנסת 'שני פתחים', כלומר שיעור של שני פתחים. ר' פנחס מקוריץ מסביר

שיחת הרב זלמן מלמד לפרשת השבוע ♦ 11

זאת, שהפתח הראשון של בית הכנסת הוא כמו מעבר גבול, שיש בו שומרים שבדקים שלא נכנסים עם האדם דברים אסורים. האדם עובר גבול רוחני, וצריך לבדוק שלא יכניס מחשבות שלא שייכות לבית הכנסת. הפתח השני הוא ההבנה שאתה נכנס כעת לעבודת ה', בונה את אחד מעמודי העולם – תורה, עבודה וגמילות חסדים. התרוממות והתקדשות. זו ההשוואה בין הקביעות של המקום הפיזי עם הקביעות של המקום הנפשי והרוחני, שאנחנו צריכים לבנות לעצמנו בשעת התפילה ולימוד התורה.

הכנה לימי בין המצרים

אנחנו נכנסים כעת לשלושת השבועות, ימי בין המצרים, וחז"ל אומרים לנו (ירושלמי יומא, א, א) שכל דור שלא נבנה בית המקדש בימיו – כאילו נחרב. אם הדור לא ראו שייבנה בית המקדש בימיו, זה אומר שהוא לא עשה את כל מה שצריך לעשות כדי שבית המקדש יבנה. יש לנו אחריות. נכון שזה רק 'כאילו' נחרב בימיו, וכאשר בפועל נחרב הבית זה היה יותר קשה, ובכל זאת כל אחד מאתנו מחויב באחריות הזו. לא לחשוב 'מי אני ומה אני, הרי זה דבר עצום שתלוי בכלל ישראל, ואני בסך הכול פרט קטן שלא יכול להשפיע על הכלל'. אומר לנו הרמח"ל במסילת ישרים (פרק יט) שהמחשבה הזו היא לא נכונה. אם כל אחד יאמר 'מי אני', שום דבר לא יצליח. ריבוננו של עולם רוצה שכל אחד יעשה את כל מה שהוא חושב שהוא יכול לעשות כדי להביא לבניין בית המקדש.

אנחנו מתקדמים כל הזמן אל בניין בית המקדש. אנחנו נמצאים בתהליך של התקדמות מתמידה. לפעמים אנחנו חושבים – איך זה יכול להיות, הרי יש המון הפרעות! אבל האמת היא שהפרעות הן חלק מההתקדמות, ההסתרה היא חלק מההתקדמות. אסור לחשוב שאנחנו רחוקים או שאין סיכוי. אנחנו מתקדמים כל הזמן, ואפילו לא בהליכה איטית אלא במרוצה. הדור שלנו נמצא בתהליך של ריצה מהירה, ויחד עם זה ודווקא מתוך כך יש גם הסתרות גדולות.

כל דבר גדול הוא בסכנה גדולה וצריך להסתיר אותו, ולכן יש תופעות שמסתירות את ההתקדמות. במבט עמוק ופנימי אפשר לראות איך אנחנו בתהליך מתקדם, וכבר נשברו הרבה חומות. בתחילה היתה בפנינו חומה ענקית שלא יכולנו לעלות לארץ ישראל. ואחר כך היתה חומה נוספת – לא יכולנו לעלות לירושלים העתיקה, ולא לחלק משטחי ארץ ישראל. אלו היו לא רק חומות פיזיות אלא גם חומות רוחניות, והן כבר נפרצו כי הקב"ה מקרב אותנו צעד צעד. מי שלא מסתכל בעומק לא רואה את זה. בחיצוניות אנחנו אפילו עלולים לחשוב שאנחנו מתרחקים. אנחנו צריכים הרבה אמונה.

זהו מהלך הדור שלנו: קיבוץ גלויות, בניין הארץ, בניין ירושלים, בניין התורה ובניין הקודש. יש לנו משנה לשנה יותר תלמידי חכמים, יותר ישיבות, יותר קודש. התהליך הזה כל הזמן מתחזק. אנחנו צריכים להיות מלאי אמונה, ואז גם המעשים שלנו מקבלים עוצמות גדולות יותר, והתרומה שלנו למהלך גדלה. ככל שהאדם מאמין יותר כך המעשים שלו הם בעלי השפעה גדולה יותר על התהליכים. נתמלא באמונה, נאמין שהקב"ה אוהב אותנו ומצפה לישועתנו, הוא רוצה את התהליך הזה, ובכל פעולה טובה שאנחנו עושים אנחנו שותפים לקב"ה, נקווה שריבונו של עולם יסייע למעשינו ונזכה לגאולה שלמה.

השיחה נמסרה בשנת התשע"ט

לקבלת שיחה שבועית במייל או בווטסאפ,

שלחו הודעה לכתובת bogrim@yeshiva.org.il, או למספר 0547881227

ניתן לצפות בשיחה באתר ישיבה - www.yeshiva.org.il

השיחה השבועית משודרת בשידור חי במוצאי שבת, כשעה לאחר צאת השבת

ניתן להאזין בשידור חי גם דרך חיוג לטלפון 02-6643149 שלוחה 11

